

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

Ro'yxatga olindi:

2024 yil «29» avgust

FD-02-08

**AKADEMIK KO'NIKMALAR VA KASBIY KOMPITENTLIK
O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi : 400 000 – Bisnes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi: 410 000 – Bisnes va boshqaruv

Ta'lim yo'nalishi: 60410200 –Buxgalteriya hisobi

Samarqand-2024

Fan/modul kodi AKKK1204		O'quv yili 2024-2025	Semestr 2	ECTS - Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlar 4	
1	Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Akademik ko'nikmalar va kasbiy kompetentlik		48	60	108

I. FANNING MAZMUNI

Talabalar ushbu fanni o'qish natijasida quyidagi keng ko'lamli ko'nikmalarga ega bo'ladilar: akademik o'qish, yozish, tinglash va gapirish ko'nikmalarini rivojlantirish; tanqidiy fikrlash va o'z-o'zini namoyon etishning asosiy ko'nikmalarini egallash; vaqtni to'g'ri taqsimlash, mustaqil ta'lim ko'nikmalarini rivojlantirish; akademik konvensiyaga muvofiq akademik lug'at va matn yozish sohasida zarur bilimlarni olish; akademik matnlarni tahlil qilish strategiyalarini o'rganish; amaliy tadqiqotlar olib borish va o'quv mashg'ulotlarida muvaffaqiyatli ishtirok etish. omma oldida qanday qilib muvaffaqiyatli nutq so'zlash, bahs va munozaralarda qatnashishni o'rganish.

Kasbiy kompetentlik – talabalarni, bo'lajak mutaxassislar kompetensiyasi, ularning amaliyotdagi intilishi va qobiliyati hamda o'z imkoniyatlarini muvaffaqiyatli, ijodiy faoliyat ko'rsatish, kasbiy va ijtimoiy sohada qo'llashga hamda bu faoliyatni ijtimoiy ahamiyatini, uning natijalariga nisbatan shaxsiy mas'uliyatni his etishi, doimo uzluksiz ravishda o'z ustida ishlashi kabi fazilatlarini ro'yobga chiqarish, kasbiy kompetentlikni shakllantirishga doir maqsadlarni qamrab oladi.

II. FANNING MAQSADI

- akademik ko'nikmalar va kasbiy kompetentlikning mohiyati va nazariy-uslubiy asoslarini tushuntirish;
- shaxsiy akademik faoliyat va uni samarali tashkil etish bo'yicha tushunchalar berish;
- akademik ko'nikmalar va ularni shakllantirish jarayonining o'ziga xos jihatlarini yoritib berish;
- talabalarga akademik ko'nikmalarni rivojlantirish yo'llari yuzasidan tavsiyalar berish;
- talabalarda o'z-o'zini boshqarish va samaradorlik uchun javobgarlik hissini uyg'otish;
- talabalarda mustaqil ta'lim olish jarayonini samarali tashkil etish ko'nikmalarini shakllantirish;

- talabalarining jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga ko'maklashish;
- ta'lim olish va kasbiy faoliyatni rivojlantirishda kreativ fikrlashning o'rni haqida fikr yuritish;
- iqtisodchi mutaxassis uchun talab qilinadigan umumiy va kasbiy ko'nikmalar bilan talabalarni tanishtirish.

III. ASOSIY NAZARIY QISM (MA'RUZA MASHG'ULOTLARI)

1-mavzu. Akademik ko'nikmalar va kasbiy kompetentlik faniga kirish

AKKK fanining dolzarbligi. AKKK fanining maqsad va vazifalari. Akademik ko'nikmalar va ularning mohiyati. Kasbiy kompetentlik va uning ahamiyati.

2-mavzu. Shaxsiy akademik faoliyatni tashkil etish

Shaxsiy akademik faoliyat va uning mohiyati. Shaxsiy akademik faoliyatni samarali tashkil etish vositalari. Akademik ko'nikmalar va ularni shakllantirish. Akademik ko'nikmalarni rivojlantirish yo'llari

3-mavzu. O'z-o'zini boshqarish va samaradorlik uchun javobgarlik

Shaxsiy rivojlanishni rejalashtirish. O'z-o'zini boshqarish ko'nikmasini rivojlantirish. Samarali natija va muvaffaqiyat uchun shaxsiy javobgarlik. O'quv materillaridan maksimal foyda olish.

4-mavzu. Ta'lim olish jarayonini samarali tashkil etish

Muvaffaqiyatli o'rganish: intellekt, strategiya va mustaqil ta'lim. Ta'lim olish uchun CREAM strategiyasi. Ta'lim olish jarayonida vaqtni boshqarish (time management) ko'nikmasi. Stress va noqulayliklarni boshqarish

5-mavzu. Tanqidiy o'qish va eslatmalar bilan ishlash (note-taking)

Tanqidiy o'qish va uning ahamiyati. Tanqidiy o'qishni samarali yo'lga qo'yish vositalari. Eslatmalar va izohlar yaratish. Eslatmalar bilan ishlashning samarali yo'llari.

6-mavzu. Akademik yozish

Yozish va uning turlari. Akademik yozish va uning elementlari. Akademik yozish shakllari. Akademik yozishni boyitish yo'llari. O'quv-ilmiy ishlarning tarkibiy tuzilishi va rasmiylashtirish qoidalari. Rasmlarni rasmiylashtirish qoidalari. Jadval va formulalarni rasmiylashtirish qoidalari. Referat va mustaqil ishlarni rasmiylashtirish va himoya qilish qoidalari. Kurs ishlarini tayyorlash va himoya qilish qoidalari.

7-mavzu. Manbalar va adabiyotlar bilan ishlash

Manbalar va adabiyotlar turlari.Manbalar va adabiyotlarni izlash.Manbalar va adabiyotlardan samarali foydalanish.Foydalangan manbalar va adabiyotlarni rasmiylashtirish.

8- mavzu. Raqamli ma'lumotlar bilan ishlash

Raqamli ma'lumotlar va ularning iqtisodiy ahamiyati.Raqamli ma'lumotlar shakllari.Raqamli ma'lumotlar manbalari.Raqamli ma'lumotlarni rasmiylashtirish.

9-mavzu. Plagiat (ko'chirmachilik) va unga yo'l qo'ymaslik

Plagiat va mualliflik huquqining buzilishi.Plagiat bilan shug'ullanishning salbiy oqibatlari.Plagiatni aniqlash vositalari.Plagiatga yo'l qo'ymaslik chora-tadbirlari.

10-mavzu. Jamoada ishlash (teamworking)

Boshqalar bilan ishlash: hamkorlikda o'rganish. Jamoa tuzish va unda ishlash ko'nikmalari.Guruh ishi va uni samarali tashkil qilish.Yetakchilik qobiliyatlarini rivojlantirish.

11-mavzu. Faoliyat natijalarini taqdim qilish

Faoliyat natijalari va ularni taqdim qilish shakllari.Natijalarni rasmiylashtirish tartibi va qoidalari.Natijalarni taqdim etish uchun dastur va vositalar.

12-mavzu. Kreativ fikrlash

Kreativ fikrlash va uning afzalliklari. Kreativ fikrlashni shakllantirish vositalari. Kreativlikning 4P modeli.Muammolarni hal qilish (problem-solving) ko'nikmasidan samarali foydalanish yo'llari.

13-mavzu. Kasbiy kompetensiya va uni rivojlantirish yo'llari

Kasbiy kompetensiya va uning mohiyati. Kasbiy kompetensiyalarning o'ziga xos xususiyatlari.Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishga yondashuvlar. Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish omillari

14-mavzu Ishga joylashish ko'nikmalari

Kommunikatsiya (o'zaro aloqa) ko'nikmalari.Tehnologiya bilan bog'liq ko'nikmalar.Tashabbuskorlik va tadbirkorlik ko'nikmalari. Rejalashtirish va tashkiliy ko'nikmalar."Yashil" ko'nikmalar.

15-mavzu.Iqtisodchi mutaxassisning kasbiy ko'nikmalari

Matematik ko'nikmalar.Ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish.Bozor tendensiyalarini sharhlash va prognoz qilish. Fanlararo bilimlar.Tadqiqotlar olib borish.Loyihalar boshqaruvi.So'rovnomalarni o'tkazish.Iqtisodiy modellashtirish

16-mavzu.Mehnat bozoriga kirib borish

Shaxsiy maqsadlar va kuchli tomonlarni qayta ko'rib chiqish.Ish o'rinlari bo'yicha ma'lumotlar bilan tanishish. Ish beruvchilar talablarini o'rganish.Shaxsiy ma'lumotlarni ifoda etuvchi hujjatlarni tayyorlash.

17-mavzu.Munosib ish o'rnini egallash va kasbiy rivojlanish.

Soha yoki tarmoqni aniq belgilab olish.Karyerani rejalashtirish.Ish beruvchi bilan aloqa o'rnatish va ishga joylashish.O'zining professional shaxsini rivojlantirish.

IV. AMALIY MASHG'ULOTLAR UCHUN KO'RSATMA VA TAVSIYALAR

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

- 1.O'zbekistonda ilmiy-tadqiqot ishini tashkil etish xususiyatlari
- 2.Tadqiqot olib borishning davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning xorij taribasi
- 3.Tadqiqot tushunchasi, tashkil etish bosqichlari va amalga oshirish metodlari
- 4.Tadqiqot uchun axborotlarni to'plash va ularni saralash xususiyatlari
- 5.Tadqiqotni rejalashtirish
- 6.Ilmiy ishlarni yozish va shakllantirish
- 7.Ommaviy so'rovnomalarni o'tkazish
- 8.Anketalashtirish
- 9.Marketing tadqiqotlarini olib borish xususiyatlari
- 10.Tadqiqotlarning matematik usullari
- 11.Tadqiqot jarayonidan internet tarmog'idan foydalanish
- 12.Tadqiqot ishlarini baholash tamoyillari
- 13.Tadqiqot olib borishdagi muammolarni bartaraf qilish yo'llari

V. MUSTAQIL TA'LIM VA MUSTAQIL ISHLAR

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Akademik ko'nikmalarning talabalar faoliyatidagi ahamiyati va dolzarbligi.
2. Kasbiy kompetensiya va unga nisbatan yondashuvlar.
3. Shaxsiy akademik faoliyat va uni tashkil etish vositalari.

4. O'z-o'zini boshqarish ko'nikmasini rivojlantirish yo'llari.
5. Muvaffaqiyat uchun shaxsiy javobgarlikni shakllantirish.
6. Akademik faoliyat integratsiyasi: nazariya va amaliyot uyg'unligi.
7. CREAM strategiyasi va undan samarali foydalanish.
8. Vaqtni boshqarish (time management) ko'nikmasi va rivojlantirish yo'llari.

9. Tanqidiy o'qish va samarali amalga oshirish omillari.
10. Eslatmalar bilan ishlash (note-taking) va foydali jihatlar.
11. Akademik yozish va samarali amalga oshirish omillari.
12. Adabiyotlarni izlash va tanlash.
13. Plagiat va uning salbiy oqibatlari.
14. Jamoada ishlash (teamworking) va uning afzalliklari.
15. Kreativ fikrlash va uni rivojlantirish yo'llari.
16. Texnologiya bilan bog'liq ko'nikmalar.
17. "Yashil" ko'nikmalar va uning foydali jihatlar.
18. Fanlararo bilimlar va kasbiy rivojlanishdagi o'rni.
19. Tadqiqotlar olib borish jarayoni va uni tashkil etish.
20. Ish o'rinlari bo'yicha ma'lumotlar bilan tanishish manbalari.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, loyiha ishi, referat, taqdimotlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

VI. TA'LIM BERISH NATIJALARI

Ushbu fanni muvaffaqiyatli o'zlashtirib, talabalar quyidagi ko'nikmalarga ega bo'ladi:

1. Akademik ko'nikmalar va kasbiy kompetentlik tushunchasini bilib oladi.
2. Shaxsiy akademik faoliyat va uni samarali tashkil etish jarayonini anglaydi.
3. Akademik ko'nikmalarni rivojlantirish vositalaridan foydalanishni biladi.
4. Akademik ko'nikmalar va ularni shakllantirish jarayonining o'ziga xos jihatlarini tavsiflaydi.
5. O'z-o'zini boshqarish va samaradorlik uchun javobgarlik hissi shakllanadi.
6. Mustaqil ta'lim olish jarayonini samarali tashkil etish ko'nikmalari rivojlanadi.
7. Kreativ fikrlash va uni rivojlantirish yo'llarini bilib oladi.
8. Iqtisodchi mutaxassis uchun talab qilinadigan umumiy va kasbiy ko'nikmalarni bilib oladi.

VII. ADABIYOTLAR

Asosiy adabiyotlar

1. Ochilova G.O., Akbarova S.Sh. Kasbiy kompetentlik. (Darslik). T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2022. 324 b. (Ushbu kitob universitet ARMdada PDF variantda mavjud).

Qo'shimcha adabiyotlar

2. Stella Cottrell. Skills for Success: Personal Development and Employability. 4th edition. Under exclusive licence to Macmillan Education Limited, RED GLOBE PRESS, 2021. – 407 p. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud).

3. Stella Cottrell. The Study Skills Handbook. 4th edition. Under exclusive licence to Springer Nature Limited, RED GLOBE PRESS, 2019. – 432 p. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud).

4. Sheila Cameron. The MBA Handbook: Academic and professional skills for mastering management. 9th edition. Pearson Education Limited 2021. – 572 p. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud).

5. Kathleen McMillan, Jonathan Weyers. The Smarter student: skills and strategies for success at university. Pearson Education Limited 2006. – 476 p. (Ushbu kitob universitet ARMda PDF variantda mavjud).

Axborot manbalari

1. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.

2. www.president.uz – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti.

3. www.imv.uz – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining rasmiy veb-sayti.

4. www.pearson.com – Pearson britaniya ta'lim kompaniyasining rasmiy veb-sayti.

5. www.thestudyspace.com – Buyuk Britaniyadagi The Study Space nomli talabalar hamjamiyati rasmiy veb-sayti

6. <https://stat.uz> O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi statistika agentligi

Fan dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O'quv uslubiy kengashining 2024-yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ FD-01-08)

Fan/modul uchun ma'sullar:

Rafeyev D.R. – SamISI, «Buxgalteriya hisobi» kafedrası dotsenti, i.f.n.

Pashaxodjayeva D.D. - SamISI, «Buxgalteriya hisobi» kafedrası dotsenti, PhD

Taqrizchilar:

Abdullayev R.A. - O'zbekiston Respublikasi buxgalterlar va auditorlar milliy assotsiatsiyasi Samarqand filiali Kengashining raisi

Axmedjanov A. - SamISI, «Buxgalteriya hisobi» kafedrası dotsenti, i.f.n.

